

Verzamelen

<p>kastanje</p> 	<p>eekhoornspoor</p>
<p>eikel</p> 	<p>lieveheersbeestje</p>
<p>bolster</p> 	<p>eekhoorn</p>
<p>rood blad</p> 	<p>paddenstoelen</p>

Natuurpad herfst

De herfst optimaal beleven..... dan moet je buiten in de natuur zijn! Elk kind beleeft de natuur op zijn eigen manier. Het afgelopen jaar had ik een aantal kinderen in de klas die met een plastic zak naar buiten gingen om alles te bekijken, onderzoeken en te verzamelen. Maar die plastic tasjes zijn niet erg

milieuvriendelijk én kun je in mindere mate nu krijgen. Tijd voor een oplossing! Daaruit ontstond dit natuurpad herfst, speciaal geschreven voor de herfst. Een natuurpad waarbij kinderen kunnen verzamelen, maar ook uitgedaagd worden om op zoek te gaan naar verschijnselen. Ga jij ook mee op natuurpad in de herfst?

Natuurpad herfst

Om het natuurpad te kunnen lopen, heb je de natuurtas herfst nodig. Over de inhoud vertel ik straks meer. Op mijn school hebben we een redelijk groene speelplein voor de kinderen. Om echt aan de slag te gaan met de tas kun je ook een park opzoeken of een ander natuurgebied. In ieder geval is het belangrijk dat er voldoende en verschillende struiken en bomen te vinden zijn.

Inhoud van de tas

Ik heb een tas zelf genaaid van stof met een herfststofje zodat ik direct weet bij welk seizoen de tas past. Je kunt de tas met meerdere materialen vullen, maar ik heb de volgende materialen in mijn tas gestopt:

> [Koop bij bol.com](https://www.bol.com)

Samen met een loep op zoek naar dieren of diersporen

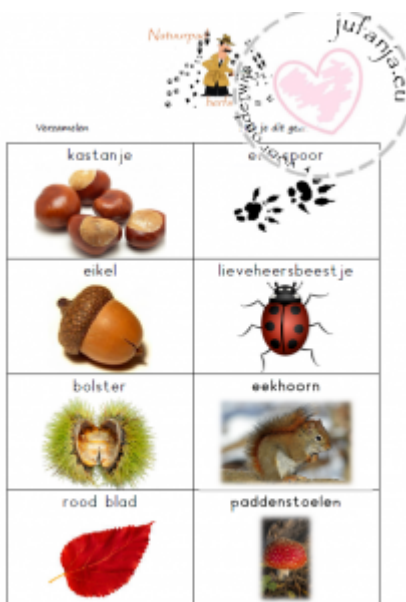
> Koop bij bol.com

In deze doosjes/bakjes kun je een insect stoppen en hem eens van alle kanten bekijken.

> Koop bij bol.com

Met de whiteboardstift kunnen de kinderen wanneer ze dit willen een kruis op de zoekkaart zetten wanneer ze iets gevonden of gezien hebben. Zo kunnen ze aan het eind bekijken wat ze allemaal gevonden en gezien hebben. De kaart kun je na gebruik uitvegen zodat je bij het volgende gebruik alsnog kunt gebruiken. De zoekkaart natuurpad herfst moet dan wel gelamineerd zijn.

Zoekblad natuurpad herfst

De kinderen kunnen met dit zoekblad noten, vruchten en bladeren verzamelen. In de tweede kolom kun je o.a. dieren vinden die je mag aankruisen wanneer ze je ze gezien hebt. Dus je gaat echt op zoek naar aanwijzingen van de aanwezigheid van dieren.

[Download: zoekblad natuurpad herfst](#)

Hoe zorg je voor een goede tas?

Mijn ervaring is dat de kinderen graag verzamelen, maar dat er dan ook nog wat achterblijft in de tas. En bij een echte herfst zijn deze materialen vaak ook nog wat vochtig. Daarom heb ik ervoor gekozen om een tas te naaien met een leuke herfstprint aan de buitenkant. Bij budgetstoffen.nl kun je goedkope stofjes bestellen, maar dan moet er wel iets herfstigs bij zitten voor je. Op stoffenfeest.nl heb je veel meer keus, maar betaal je wel wat meer.

Voor de binnenvoering van de tas heb ik gebruik gemaakt van ander materiaal. Ik heb gekozen voor een outdoorstof, maar je kunt ook kiezen voor tafelzeil. Ook met tafelzeil kun je heel goed naaien. Zo blijft de viezigheid in de binnentas en deze kun je makkelijk reinigen. Je kunt de tas ook wassen wanneer dit nodig is.

Ik heb het Elisanna patroon gebruikt. Hier kun je [de werkbeschrijving](#) vinden.

Ten slotte....

wil ik je graag vertellen dat ik hoop dat de kinderen zo steeds meer van de mooie herfstnatuur mogen ontdekken. Want wat is er veel te zien, te proeven en te ruiken in de herfst!

Meer herfstmaterialen kun je vinden bij de pagina's [herfst](#) en [thema herfst: appels](#)

In deze blog kun je een aantal verwijzingen vinden naar bol.com. Bol.com geeft voor elk aangeschaft product n.a.v. een advertentie een commissie. Mede door dit bedrag kan ik de website blijven onderhouden. Wanneer je van plan bent om een aankoop te doen via bol.com, wil je dan eerst op één van de afbeeldingen of buttons van bol.com op zijn site klikken en hierna je bestelling doen?

Spelideeën bij Twister

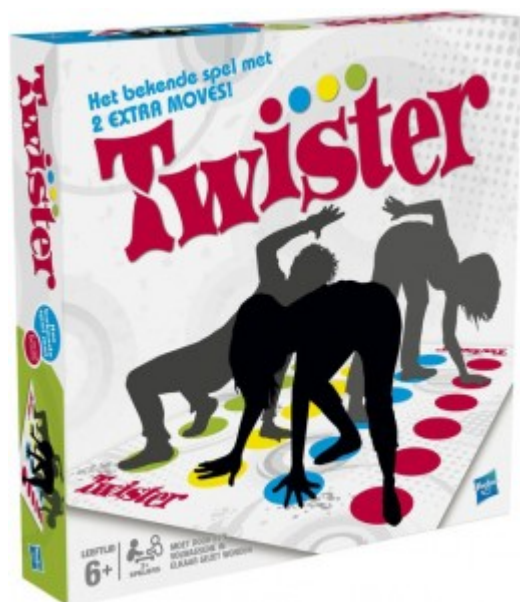
Wie kent het spel Twister niet? Een spel wat zorgt voor gezelligheid, maar waarbij je kunt er ook een educatief tintje aan geven door lekker te spelen maar ondertussen extra te oefenen met de leerstof. Op welke manier? In deze blog geef ik meerdere spelideeën Twister om te gebruiken in de klas:

Twister - Hoe werkt het spel?

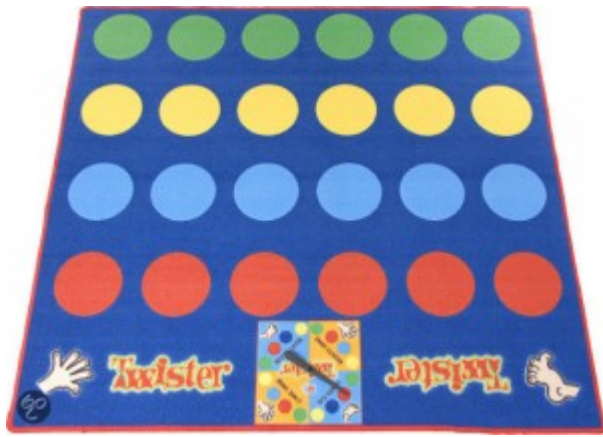
Twister bestaat uit een speelkleed en een draaischijf. De draaischijf heeft een verdeling met kleuren en lichaamsdelen: rechterhand, linkerhand, rechtervoet, linkervoet. Je draait de schijf en ziet nu op welke kleur je welk lichaamsdeel moet plaatsen. Je mag nu niet meer loslaten, maar moet later wel weer een ander

lichaamsdeel verplaatsen. Je kunt dit spel op verschillende manieren spelen: opdrachten voor de hele groep of voor een enkel kind. Dit zorgt voor veel hilariteit! Zelf ben ik erg fan van spelletjes en kunnen de kinderen en ik ook erg genieten van het spelen van spelletjes! Dus daar moeten we iets mee...

Twister is inmiddels in vele varianten verkrijgbaar:

> [Koop bij bol.com](https://www.bol.com)

> [Koop bij bol.com](https://www.bol.com)

Deze speelmat blijft mooier in gebruik, maar hier is het niet mogelijk om op te tekenen.

> [Koop bij bol.com](https://www.bol.com)

Spelideeën Twister

Dit spel kun je op veel verschillende manieren inzetten in de onderbouw en middenbouwgroepen. Hierbij een aantal ideeën:

- **Woordjes lezen:** schrijf verschillende woorden op de stippen. Wanneer een kind een bepaald lichaamsdeel moet plaatsen op de stip, leest hij of zij het woord voor.
- **Hakken/plakken:** plak afbeeldingen op de mat. Draai het lichaamsdeel en
- **Woordenschat:** teken verschillende afbeeldingen (passend bij thema) of bevestig woordkaartjes op de stip. Wanneer een kind een lichaamsdeel moet plaatsen benoemt de het kind de afbeelding. Je kunt hem of haar ook een zin laten maken met dit woord.
- **Tafels oefenen:** schrijf verschillende uitkomsten op de mat. Draai de draaischijf en noem nu de tafelsom.
- **Rijmen:** teken verschillende rijmafbeeldingen op de mat. Geef nu deze opdracht: zet je (draai de draaischijf) op een woord dat rijmt op....
- **Verkeersborden oefenen:** teken of plak verschillende verkeersborden op de mat. Geef nu de volgende opdrachten: Zet je.... op het bord waar je.....
- **Splitsen:** Schrijf de cijfers 0 t/m 10 op de mat. Vertel nu een aantal splitsverhaaltjes en laat de kinderen op het andere cijfer van de splitsing gaan staan.
- **Erbij/ erafsommen:** schrijf verschillende antwoorden op de cijfermat. Kies het lichaamsdeel door middel van de draaischijf en lees de som hardop.
- **Erbij/ erafsommen:** schrijf verschillende sommen op de cijfermat. Kies het lichaamsdeel door middel van de draaischijf en geef het antwoord.

Dit zijn zomaar een aantal ideeën om het spel twister in te zetten om leerstof te oefenen. Heb jij hier nog iets aan toe te voegen? Laat dit achter in een reactie en ik zal hem toevoegen aan dit lijstje.

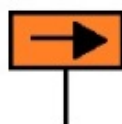

Gebruik van het Twister kleed

Zelf heb ik ervoor gekozen voor een plastic twister vloerkleed. Ik schrijf met een whiteboardstift op het kleed zodat ik de mat meerdere keren kan gebruiken. Na gebruik heb ik gekozen om de mat schoon te maken met whiteboardspray. Na een aantal keer hier gebruik van gemaakt te hebben laat de kleur van de mat wat los. Je kunt dit later weer bijwerken door de vakken te kleuren met een merkstift in dezelfde kleur. Een betere oplossing is om alles wat je geschreven hebt te verwijderen met een vochtig doekje.

Natuurlijk kun je ook gebruik maken van het Twister vloerkleed. Het is dan handiger om gebruik te maken van kaartjes met achterop klittenband zodat je de kaartjes goed kunt bevestigen. Dit is natuurlijk even een klusje om te maken, maar je kunt het hierna wel steeds opnieuw gebruiken.

Heb jij een andere tip of een andere ervaring? Deel deze met ons door een reactie te plaatsen.

Schriftorientatie: leesrichting aanleren

In groep 2 komen de leerlingen in aanraking met de leesrichting/ schrijfrichting. Maar hoe nu de leesrichting aanleren?

Schriftorientatie

Zelf zul je merken hoe 'gewoon' het is om alles van links naar rechts te lezen, bekijken of te plakken. Bij de verschillende opdrachten in de kleuterklas wordt er al veel gevraagd van een kleuter wat betreft schriftorientatie. Sommige leerlingen

blijven er moeite mee hebben.

De juiste leesrichting aanleren (of schrijfrichting) is soms nog wat lastig. Zeker wanneer er meerdere kinderen zijn moet je je ogen eigenlijk bij elke leerling hebben. Om de juiste leesrichting en schrijfrichting aan te leren is het voor de kinderen handig wanneer ze ergens kunnen afkijken waar ze ook alweer moeten beginnen. Een leerling moet zich dan wel bewust zijn dat hij daar op moet letten.

de leesrichting aanleren: hoe gebruik je dit kaartje?

Onderstaand kaartje kun je op de tafel van de leerling van groep 2,3 of 4 plakken zodat het visueel zichtbaar is waar ze moeten starten en waar ze moeten stoppen. En dit dan met Speedy, die de juiste kant op gewezen gaat worden.

downloads

[Kaartje leesrichting](#)

een kindvriendelijke nieuwjaarsborrel

Misschien staat er voor het personeel wel een nieuwjaarsborrel te wachten. Maar waarom ook niet voor de kids? Graag geef ik je wat low-budget en zelfmaak tips!

Borrel

Champagne

Champagne hoort er natuurlijk bij. Wat is proosten zonder champagne. In veel winkels kon je de afgelopen tijd kinderchampagne kopen. Hema heeft het vast in het assortiment. Voor de mensen die low-budget willen proosten: gebruik een oude champagnefles. Spoel de fles goed om en vul hem met aanmaaklimonade. Kurk erop... en proosten maar!

Champagneglazen

Natuurlijk moet champagne wel geschonken worden in echte champagneglazen. Nu kan ik me voorstellen dat je er daar geen 30 in huis van hebt staan. Bij bijv. Hema/Xenos kun je plastic champagneglazen die je kunt hergebruiken kopen per 4 stuks. Wanneer je met meerdere klassen een borrel wilt houden is het handiger om deze glazen in grootverpakking te kopen.

Wanneer je doorzichtig gekleurde glazen hebt is het leuk om deze nog wat op te fleuren. Maak het glasrand mooi door dit te doen: Keer het glas om en doop de rand een klein stukje in wat water. Doop nu het glasrandje in (gekleurd) suiker. Beweeg het wat heen en weer en zet het glas weer neer. Tadada... glas met een prachtige rand.

Hapje erbij...

Met de jaarwisseling is er eigenlijk 1 hapje wat er echt bij hoort: oliebollen. Je kunt natuurlijk zelf oliebollen kopen voor de klas of zelf bakken. Of er gaat veel energie of veel geld inzitten. Door anders te denken heb je ook leuke 'oliebollen' op tafel.

1. een stapel oliebollen gemaakt met slagroomsoesjes
2. een stapel oliebollen gemaakt van cakepops
3. een stapel oliebollen gemaakt van kleine oliebollen

Oliebollenstapel van slagroomsoesjes

Maak zo'n prachtige stapel door slagroomsoesjes te kopen. Vaak zitten er 20 in een verpakking. Met 2 verpakkingen kun je de klas een oliebolletje aanbieden.

Oliebollenstapel van cakepops

Wie kent ze niet: de cakepops? Een rond stukje cake op een stokje. De stokjes laten we vandaag weg. Maar in die prachtige cakepopmaker kun je wel lekkere cakebolletjes bakken. Wanneer je aan het cakebeslag kleine stukjes chocolade toevoegd, hebben de oliebolletjes ook nog krenten. Zo blijft het een leuk hapje voor de kids.

Oliebollenstapel van kleine oliebolletjes

Natuurlijk kun je ook gewoon voor de echte oliebollen gaan. En het makkelijke is dat je geen pan met olie nodig hebt of zoiets. Met de gewone oliebollenmix kun je ook leuke kleine oliebolletjes bakken in de Cupcakemaker/ cakepopmaker. Als dat geen succes zal worden? Carola bakt zoethouders vertelt hoe je je [oliebollen in een cupcakemaker](#) bakt.

Checklist start van schooljaar: groep 3

Vorig jaar zou ik voor het eerst voor groep 3 komen te staan.

Groep 3... poeh... ik zag opeens heel wat verantwoordelijkheden (die je overigens ook bij de andere groepen hebt) Groep 3 is toch een groep op zich. De leerlingen komen binnen als kleuters en na een paar weken zijn het echte groepers drie.

In het jaar dat ik groep 3 heb mogen lesgeven heb ik ontzettend veel geleerd. Maar wat is het fijn als je direct een goede start kunt maken in je klas. Om een goede organisatorische start te kunnen maken heb ik een checklist ontworpen, zodat je niets kunt vergeten.

Daarom [deze checklist](#), zodat je je bij de start van het schooljaar je vooral kunt richten op de kids!

Heb jij, (bijv. als ervaren leerkracht van groep 3) nog wat toe te voegen? Dat kan door dit onder dit bericht in een reactie te plaatsen.

Lees meer:

- [Help! het eind van het schooljaar komt in zicht!](#)
- [Je kunt je schooljaar als juf/meester niet starten zonder...](#)
- [Afsprakenposters](#)
- [Low-budget een klas inrichten](#)
- [Checklist: inrichten van een kleuterklas](#)
- [Checklist: inrichten van een groep 3](#)
- [Organisatie van klaarwerk](#)
- [Feesttaart én Hoe maak je zelf een feesttaart?](#)
- [Getallenlijn voor groep 3](#)
- [8 tips voor een low-budget kerstversiering](#)
- [8 tips voor een low-budget sinterklaasversiering](#)

Bewegend leren rekenen (gr. 1 t/m 6)

Alle nieuwe leerstof moet inge oefend worden om zo het automatiseringsproces te stimuleren. Door bewegend leren rekenen zorg je voor plezier en een leerzame tijd. En reken maar dat de leerlingen enthousiast zijn!

Bewegend leren:

automatiseringspelletjes rekenen

* En schudden maar!

Doelen: automatiseren van sommen t/m 20

Materialen: klein doorzichtig doosje met doorzichtige deksel, 2 dobbelstenen, evt. bingokaart.

Werkbeschrijving: Laat de leerling of leerlingen om de beurt het doosje schudden. Wanneer de dobbelstenen stil liggen, bekijk je de cijfers/ogen. Maak er nu een som mee. Je kunt kinderen zelf de keuze voor sommen geven + of -. Je kunt de leerling de som laten opschrijven, maar je kunt er ook een spelelement in toevoegen dat je het antwoord mag afstrepen van je bingokaart. Wie heeft er als eerst zijn of haar bingokaart vol?

* Gooi...denk... vang!

Doel: Automatiseren van sommen

Materialen: bal

Werkbeschrijving: Ga met een groep in een kring staan. Zorg ervoor dat er een leerling in het midden van de kring staat. Deze leerling gooit onverwachts steeds een bal naar leerling. Voordat hij/zij gooit roept hij/zij een som en gooit hierna de bal. De leerling moet de bal vangen en het antwoord roepen.

* Reken je rot!

Doel: automatiseren van splitsingen t/m 10

Materialen: A4 vellen papier met hierop de cijfers 0 t/m 10.

Werkbeschrijving: Hang de verschillende vellen papier op verschillende plekken op het schoolplein. Noem een splitsing bijv. ik ga 10 snoepjes splitsen: 5 voor mij en voor jou! De kinderen rennen zo snel mogelijk naar het juiste antwoord toe. Herhaal dit met splitsingen van verschillende getallen.

Differentiatie: natuurlijk ook goed te gebruiken voor tafelsommen, optel of aftreksommen.

Enthousiast? Ook binnen '[met sprongen vooruit](#)' is er aandacht voor beweging. Aanrader!

Welke spelletjes heb jij hier nog aan toe te voegen? Plaats ze in een reactie en ik zal deze toevoegen aan deze verzameling.

1	2	3
4	5	6
7	8	9
10		0
11	12	13

Getallenlijn groep 3

In groep 3 komt de getallenlijn t/m 100 aan bod.

Een visuele getallenlijn is goed te gebruiken in deze groep.

Eerst hangt de getallenlijn met alle getallen zichtbaar op, waarna je later in het jaar alleen nog de 1, 5, 10, 15, 20 etc. zichtbaar laat hangen. De andere kaartjes draai je om. (zie ook onderstaande foto)

van deze getallenlijn?

Dat kun je doen door één van deze bestanden te downloaden:

Wil je ook gebruik maken

[Getallenlijn groep 3: voorgekleurd](#)

[Getallenlijn groep 3: blanco achtergrond](#)

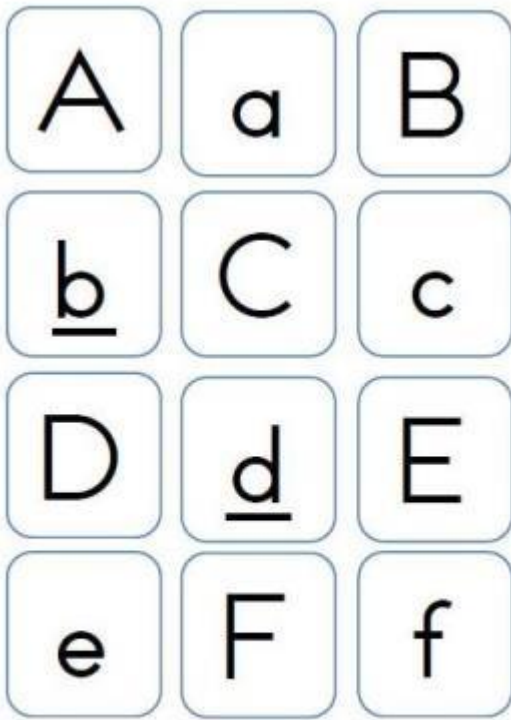
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10		0
11	12	13

©jufanja.eu

b	C	c
D	d	E
e	F	f

(Hoofd) letters oefenen in groep 3: Hoofdlettermemory

Welke hoofdletter hoort nu bij welke letter? Sommige kinderen komen hier al eerder mee in aanraking of onthouden het direct. Kinderen die herhaling nodig hebben kunnen dit zelfstandig inoefenen met deze hoofdlettermemory. Want, welke hoofdletter hoort nu bij welke letter?

©jufanja.eu

Hoe maak je het?

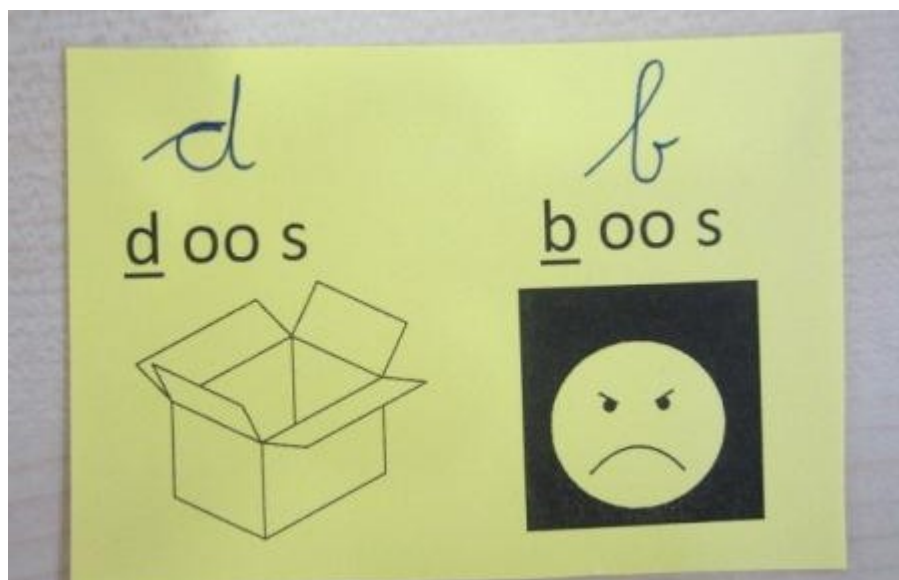
- * Print het bestand '[Hoofdlettermemory](#)' uit (eventueel op gekleurd papier)
- * Knip alle kaartjes uit (je kunt het spel dan in betere kwaliteit hergebruiken) of start direct met lamineren.
- * Stop de losse kaartjes of de pagina's tussen het lamineerfolie.
- * Zet de lamineermachine aan en wanneer deze op temperatuur is, lamineer de je de kaartjes/pagina's.
- * Knip na het afkoelen alle kaartjes uit. Knip met een ruim randje om het kaartje heen zodat je voorkomt dat het lamineerfolie los gaat.
- * Het spel kan nu starten...

Spelverloop

- * Leg alle kaartjes op zijn kop op de tafel.
- * Spreek met elkaar af in welke volgorde je de beurt krijgt.
- * Draai 2 kaartjes om. Horen de 2 letters bij elkaar? Je mag nu een stapeltje maken en je mag nog een keer. Zijn het 2 verschillende kaartjes? Helaas, je

draait ze weer om en legt ze terug op de plek. Jouw beurt is voorbij.

* Alles alle kaartjes op verschillende stapels liggen, ga je bekijken wie de hoogste stapel heeft. Hij of zij is de winnaar.

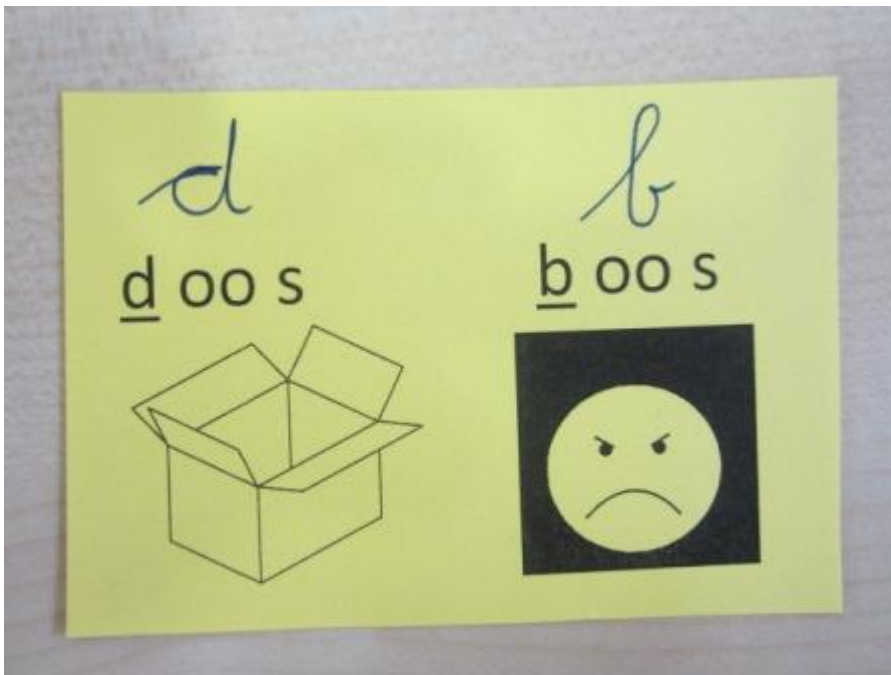

b/d wisseling: visueel zichtbaar maken

De b en d wisseling. Elke juf in groep 3 kent dit 'probleem'. Ook in hogere groepen zijn er nog leerlingen die deze door de war halen.

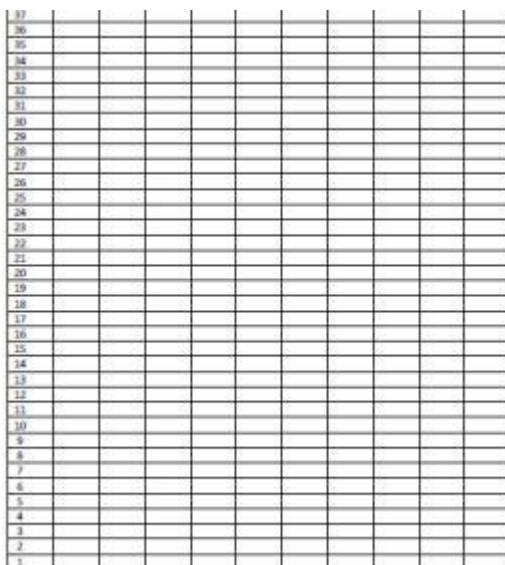
Fijn zou het zijn als de kinderen 'visueel' kunnen afkijken zodat ze bij twijfel kunnen kijken welke letter het moet zijn.

Visueel zichtbaar maken

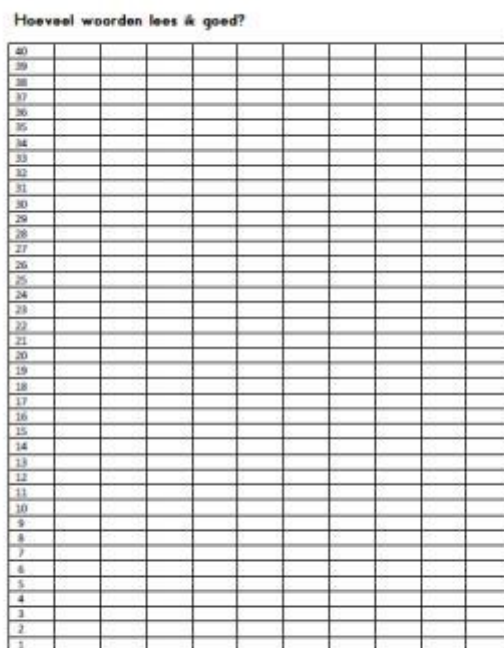
Daar is dit handige [kaartje](#) om op tafel te plakken, zodat er een duidelijk verschil ontstaat tussen de 'b' en 'd'. Met hierbij de schrijffletter er later even boven geschreven.

Dit is natuurlijk niet het enige wat u kunt doen bij deze wisselingsprobleem. Denk bijv. ook aan [het b en d spel](#).

Leesontwikkeling zichtbaar maken

Leesontwikkeling zichtbaar maken

©jufanja.eu

Waarom gebruik maken van grafieken?

Iedereen wil zich ontwikkelen, maar voor sommige kinderen is dit zelf minder zichtbaar. Of je wil graag het kind laten zien wat hij kan en hoopt dat hij of zij er nu helemaal voor gaat.

Materialen

De volgende grafieken heb ik gemaakt:

- [Hoe snel lees ik?](#) (gebruik bij woordrijtjes lezen)
 - [Hoeveel woorden lees ik goed?](#) (gebruik bij woordrijtjes lezen)
- [Hoeveel woorden lees ik goed?](#) (gebruik bij woordrijtjes lezen; minder woorden op blad)

Tip:

Je kunt met een kleine aanpassing deze materialen ook gebruiken voor een datamuur in de klas.